

MAKEDONCI UJEDINJENI U OSUDI "PRISTRASNE" OPTUZNICE PROTIV BOSKOSKOG

Author: [Ana Petruseva](#)

Dok Albanci pozdravljaju postupak haskih tuzilaca, Makedonci tvrde da je to posledica iskrivljenog vidjenja sukoba iz 2001. godine.

Optuznica urucena bivsem ministru unutrasnjih poslova Makedonije Ljubetu Boskoskom i pripadniku policije Johanu Tarculovskom mogla bi produbiti postojeci jaz izmedju Makedonaca i Albanaca i uzdrmati krhku koalicionu vladu, kazu politicki analiticari. Vesti o optuznici tribunala od 14. marta u prvi mah nisu izazvale znacajnije reakcije, posto su se nasle u senci politckih sukoba i optuzbi za prevare na proslonedeljnim lokalnim izborima.

Ali analiticari upozoravaju, nakon sleganja prasine oko izbora, da bi odluka da se podignu optuznice protiv dvojice Makedonaca mogla imati dugorocne posledice u zemlji koja se jos nije oporavila od oruzanog sukoba izmedju Makedonaca i Albanaca 2001. godine.

U optuznici, haski tuzioci imenuju Boskoskog kao lice odgovorno za sedam ubistava tokom policijskog napada na albansko selo Ljuboten u avgustu 2001.

Takodje mu se pripisuje odgovornost za prebijanje pritvorenih civila tokom i posle policijskog napada na selo.

Tarculovski se u optuznici imenuje kao komandant jedinice koja je izvela napad na Ljuboten. Tarculovski je uhapsen u Skoplju 14. marta i prebacen u Hag 16. marta.

Boskoski, koji ima dvojno drzavljanstvo, pobegao je u Hrvatsku u maju 2004, nakon sto je u Makedoniji optuzen za ubistvo sedam imigranata.

Sada se nalazi u zatvoru u Puli u Hrvatskoj, gde je u pritvoru od septembra, po nalogu hrvatskog suda, a posle zahteva makedonskih pravosudnih organa koji vode istragu o njegovoj ulozi u pogibiji sedam ljudi – jednog Indusa i sest Pakistanaca – u Makedoniji 2002. godine. Za njihovo ubistvo je optuzen 26. februara.

Obojica su optuzeni za po tri slucaja krsenja zakona i obicaja ratovanja, a u vezi sa zlocinima ubistva, surovog postupanja i namernog unistavanja kuca u selu.

Bejtula Kaili, brat Atule Kailija, starog 35 godina, zemljoradnika iz Ljubotena, koji je preminuo usled batinanja 13. avgusta 2001, izjavio je za IWPR da oseca "olaksanje" nakon sto je saznao da je Hag doneo odluku da podigne optuznice za ono sto se tamo dogodilo.

Kaili je pokazao mucne fotografije svog brata pre nego sto je pokopan, pet dana posle smrti. (Porodica nekoliko dana nije mogla da dodje do tela.) Na slikama se vidi telo pokriveno modricama, posekotinama i opekotinama od cigareta.

"Albancima i Makedoncima je bila potrebna ova optuznica da bismo konacno dosli do istine", kaze on. "Ne mrzim sve Makedonce – to ne moze vratiti mog brata." Bejtula dodaje da ako oni koji su odgovorni za zlocine u Ljubotenu budu izvedeni pre lice pravde, to moze doprineti pomirenju dve zajednice.

Dok većina Albanaca slično Kailiju veruje da je podrška ovim optužnicama neophodan deo procesa zalećenja, Makedonci o ovom pitanju misle sasvim drugačije.

"Šta je sa našim sinovima i braćom koji su poginuli braneci ovu zemlju kada je bila napadnuta?", pita se jedan Makedonac iz sela Ljubanci, mesta u kojem je rođen Tarculovski, na samo nekoliko kilometara od Ljubotena.

Ovaj čovek je učestvovao u protestu koji je 15. marta organizovalo nekoliko stotina ljudi iz ovog kraja da bi zahtevali oslobađanje Tarculovskog i Boskoskog. Makedonski analitici kažu da će Makedonci biti ogorčeni činjenicom da su u vezi sa sukobom iz 2001. godine optužnice podignute samo protiv dvojice Makedonca, što može produbiti tenzije u odnosima dve zajednice. To će, takođe, pojačati pritisak na vlasti da otvore stvarnu debatu – i izvedu pred sud bivše albanske borbe – povodom događaja iz 2001. godine, tvrde oni.

Vlasti su se do sada uzdržavale od ozbiljnog bavljenja ovim pitanjima, smatrajući da je tema previše osetljiva i problematična, budući da bi to neizbežno uključivalo i raspravu o postupcima bivših gerilaca koji sada sede u parlamentu. Ali analitici kažu da će optužnice protiv Tarculovskog i Boskoskog pojačati pritisak da se reše četiri slučaja iz vremena sukoba 2001. godine, u koje su umesani lideri nekadašnjih pobunjeničkih snaga, Oslobodilačke nacionalne armije, ONA.

Jedan slučaj se odnosi na deset lica iz vodstva ONA osumnjicanih za učesce u zločinima. Drugi se tiče masovne grobnice u kojoj su pronađena tela 12 nestalih Makedonaca iz Tetova.

Treći je povezan sa otmicom i mučenjem nekoliko građevinskih radnika, a poslednji sa zatvaranjem brane Lipkovo od strane ONA, zbog čega je susedni grad Kumanovo nedeljama bio bez vode.

Kako sada stvari stoje, haski tužioci nisu objavili optužnice ni za jedan od ovih slučajeva, što znači da će oni biti vraćeni makedonskim sudovima. (Postupci su već bili u proceduri pred makedonskim sudovima kada je Hag preuzeo nadležnost za njih.)

Mirjana Maleska, profesorka na Univerzitetu jugoistočne Evrope u Tetovu, tvrdi da će optužnice protiv bivšeg ministra unutrašnjih poslova i bivšeg pripadnika policije izazvati bes mnogih Makedonaca.

"To će ojačati uverenje među Makedoncima da je Hag pristrasan i dodatno će ugroziti već osetljive međuetničke odnose," izjavila je za IWPR.

Saso Ordanoski, urednik časopisa „Forum“, slaže se sa ovim stavom. "Uspostavili su predsedan u Makedoniji", izjavio je, misleći na tribunal u Hagu, "jer je ovo jedina zemlja u kojoj su optužnice podignute protiv samo jedne strane u konfliktu."

Borjan Jovanovski, lokalni analitičar, izjavio je da će optužnice biti kontraproduktivne za ovu balkansku državu na duži rok.

"I dalje nemamo jasnu predstavu o tome kako ili zašto je sukob počeo i ko je odgovoran za ubistva", kaže za IWPR Jovanovski.

Optužnice će, dodao je, "podstaci osećanje revolta među Makedoncima, jer Hag ovako piše istoriju i

prikazuje Makedonce kao naciju koja je kolektivno odgovorna za sukob."

Jovanovski kaze da ce optuznice pojacati pritisak na vlasti da otvore cetiri slucaja protiv bivskih albanskih gerilaca, sto ce destabilizovati vladu, jer stranke koje predstavljaju te bivse borce sada sede u vladi kao koalicioni partneri vladajucih socijaldemokrata.

Vlasti su u medjuvremenu reagovala s indignacijom i tvrdnjama da sud u Holandiji nije fer. Krajem januara, premijer Vlado Buckovski je izjavio: "Ako tribunal u Hagu objavi samo optuznice za slucaj Ljuboten, time ce se stvoriti iskrivljena slika o onome sto se dogodilo u sukobu 2001. godine".

Buckovski je dodao da bi bilo nepravedno da se sva krivica za zlocine svali na makedonske snage bezbednosti.

U slicnom tonu, predsednik Branko Crvenkovski je izjavio da bi bilo "neprihvatljivo kriviti samo makedonsku stranu za ratne zlocine".

Marjan Djurovski, premijerov predstavnik za stampu, potvrdio je za IWPR da vlasti sada ocekuju da cetiri slucaja protiv bivskih albanskih boraca budu vrateni lokalnim sudijama.

"Vlasti ce saradjivati sa Hagom, ali takodje ocekuju da tribunal vrati preostala cetiri slucaja makedonskim sudovima", izjavio je Djurovski za IWPR 16. marta.

Ali, mada se cini da bi nova i otvorenija debata o dogadjajima iz 2001. godine bila dobrodosla, analiticari upozoravaju da bi zbog toga mogli trpeti neki drugi, prioritetniji problemi. "Takva debata podrazumeva mnogo vremena, energije i emocija", izjavio je Borjan Jovanovski, "sto bi se odrazilo na odnose unutar vladajuce koalicije, a takodje bi blokiralo reforme."

Ana Petrusseva je menadzer IWPR projekta u Makedoniji.

Location: Macedonia
Croatia

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/makedonci-ujedinjeni-u-osudi-pristrasne>